

11. Tsarenko I. L. (2021). Osoblyvosti pidhotovky maibutnix vchyteliv z kursu «Bezpeka zhyttiedialnosti ta okhorona pratsi v haluzi» [Features of training future teachers in the course «Life safety and occupational health in the industry»] Naukovi zapysky. Seria : Pedagogichni nauky. Vyp. 201. [in Ukrainian]

12. Ivanchuk, A., Zuziak, T., Marushchak, O., Solovei, V., Krasylnykova, I., Hlukhaniuk, V., Krupka, V. (2023). Interest of the pre-service teachers in the alcohol-related issues. Problems of Education in the 21st Century. 81(2), P. 206–222. <https://doi.org/10.33225/pec/23.81.206> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ІВАНЧУК Анатолій – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва, технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів технологій; формування і розвиток технічної грамотності студентів; зміст безпеки життєдіяльності та основ охорони праці.

МАРУЩАК Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри образотворчого, декоративного мистецтва, технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів технологій; образотворче, декоративне мистецтво; зміст безпеки життєдіяльності та основ охорони праці.

КРАСИЛЬНИКОВА Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва, технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного

педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів технологій; образотворче, декоративне мистецтво; зміст безпеки життєдіяльності та основ охорони праці.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

IVANCHUK Anatolii – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Head of Fine and Decorative Art, Technology and Life Safety Department Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

Scientific interests: professional training of future technology teachers; formation and development of students' technical literacy; content of life safety and the basics of labor protection.

MARUSHCHAK Oksana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Head of Fine and Decorative Art, Technology and Life Safety Department Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

Scientific interests: professional training of future technology teachers; fine and decorative arts; content of life safety and the basics of labor protection.

KRASYLNYKOVA Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Head of Fine and Decorative Art, Technology and Life Safety Department Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University.

Scientific interests: professional training of future technology teachers; fine and decorative arts; content of life safety and the basics of labor protection.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.05.2025 р.

УДК 378. 14: 76

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-459-464

СПІНУЛ Марія –

хореограф, викладач танців

Танцювальної студії Артура Мюррея, Кембридж

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3477-019X>

e-mail: masha.spinul7@gmail.com

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ

Пріоритетним напрямком розвитку сучасного хореографічного мистецтва на відміну від народного та естрадного, сьогодні є сучасний бальний танець. Бальні танці, як форма мистецтва та спортивної діяльності, постійно еволюціонують, адаптуючись до сучасних культурних, соціальних та технологічних тенденцій.

У статті досліджено умови формування бального танцю, його основних особливостей та визначити перспективи подальшого розвитку цього виду хореографічного мистецтва.

Танець надає можливість фізичного, естетичного, духовного розвитку та освіти як дітей і молоді, так і дорослих. Навчання найкращим руховим умінням та навичкам в процесі тренувань, пов'язане з мобілізацією та активним розвитком багатьох фізіологічних функцій людського організму: кровообігу, дихання, нервово-м'язової активності тощо. Завдяки швидкому ритму, складній та різноманітній техніці, бальний танець допомагає людині відчути впевненість в собі, запобігає появі комплексів, тренує витривалість, вестибюлярний апарат, дихальну систему та серце.

В останні роки в Україні активно розвивається новий вид дозвілєвої діяльності у сфері бальних танців – танці у форматі Pro-Am (Професіонал – аматор). Pro-Am – це напрямок у бальних танцях, де в парі один учасник – педагог-професіонал, а інший – аматор-учень. Крім численних тренувань у танцювальному залі та показових виступів така пара має можливість брати участь у танцювальних турнірах та фестивалях. Змагання Pro-Am проводяться як у рамках турнірів зі спортивних бальних танців, так і у вигляді самостійних заходів.

Система Pro-Am є унікальною системою навчання танців. Індивідуальний підхід до кожного студента дає можливість не лише навчити його технічно правильно танцювати, а й розкрити індивідуальні можливості. Кожен, хто навчається, має можливість вибрати той напрямок, який йому більше подобається і займатися в тому режимі, який йому найбільше підходить, таким чином, ефективність занять підвищується.

Перспективи подальших розвідок напряму вбачаємо в обґрунтуванні стратегій розвитку сучасних бальних танців, що охоплюють освіту, інновації, маркетинг та міжнародну співпрацю.

Ключові слова: хореографічна освіта, сучасний бальний танець, мистецтво, змагання, Система Pro-Am.

SPINUL Mariya –

Arthur Murray Dance studio Cambridge

Choreographer and dance instructor

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3477-019X>

e-mail: masha.spinul7@gmail.com

DEVELOPMENT PROSPECTS OF MODERN BALLROOM DANCES

Today, modern ballroom dance is the priority direction of the development of modern choreographic art, in contrast to folk and pop art. Ballroom dancing, as a form of art and sports activity, is constantly evolving, adapting to modern cultural, social and technological trends.

The article examines the conditions for the formation of ballroom dance, its main features, and identifies the prospects for the further development of this type of choreographic art.

Dance provides an opportunity for physical, aesthetic, spiritual development and education of both children and youth, as well as adults. Learning the best motor skills and skills in the training process is associated with the mobilization and active development of many physiological functions of the human body: blood circulation, breathing, neuromuscular activity, etc. Thanks to the fast rhythm, complex and varied technique, ballroom dancing helps a person to feel self-confidence, prevents the appearance of complexes, trains endurance, the vestibular apparatus, the respiratory system and the heart. In recent years, a new type of leisure activity in the field of ballroom dancing has been actively developing in Ukraine - dancing in the Pro-Am (Professional - amateur) format. Pro-Am is a direction in ballroom dancing where one participant is a professional teacher and the other is an amateur student. In addition to numerous trainings in the dance hall and demonstration performances, such a couple has the opportunity to participate in dance tournaments and festivals. Pro-Am competitions are held both as part of sports ballroom dance tournaments and as independent events. The Pro-Am system is a unique dance training system. An individual approach to each student makes it possible not only to teach him to dance technically correctly, but also to reveal individual capabilities. Everyone who studies has the opportunity to choose the direction that he likes the most and to study in the mode that suits him best, thus, the effectiveness of classes increases.

We see prospects for further exploration directly in substantiating strategies for the development of modern ballroom dances, encompassing education, innovation, marketing, and international cooperation.

Key words: choreographic education, contemporary ballroom dance, art, competition, Pro-Am System.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Пріоритетним напрямком розвитку сучасного хореографічного мистецтва на відміну від народного та естрадного, сьогодні є сучасний бальний танець, який блискучим розгортає свої можливості зацікавленості в декількох напрямках.

Бальні танці – це ціле мистецтво, і в той же час наука, спорт, пристрасть, одним словом – ціле життя, втілене в рух. Танець надає можливість фізичного, естетичного, духовного розвитку та освіти як дітей і молоді, так і дорослих. Навчання найкращим руховим умінням та навичкам в процесі тренувань, пов'язане з мобілізацією та активним розвитком багатьох фізіологічних функцій людського організму: кровообігу, дихання, нервово-м'язової активності тощо. Завдяки швидкому ритму, складній та різноманітній техніці, бальний танець допомагає людині відчути впевненість в собі, запобігає появі комплексів, тренує витривалість, вестибулярний апарат, дихальну систему та серце.

В наш час, незважаючи на існування достатньо великої кількості різних напрямків сучасної, народної, естрадної хореографії, бальний танець стає не лише все більш популярним, але й напрямком, який динамічно розвивається. Тому особливої уваги з точки зору, як історичного так і теоретико-методичного дослідження бального танцю, потребує обґрунтування його особливостей та передумов подальшого розвитку, як виду спорту так і хореографічного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових розвідках сучасних теоретиків та практиків бальної хореографії О. Вакуленко, М. Васильєвої-Рождественської, О. Касьянова, О. Касьянкової піднімалися різні проблеми сучасної бальної хореографії. Сучасний етап розвитку хореографічного мистецтва й освіти позначений поглибленим науковим дослідженням зако-

номірностей формування мистецтва танцю загалом, з'ясуванням його синтетичної природи на практично-виконавському рівні (К. Балог, Є. Васильєва, В. Верховинець, К. Гойлезовський та ін.), а також на рівні теоретико-методичному (К. Василенко, Г. Добровольська, Ю. Станішевський, А. Гуменюк та ін.).

Бурхливий розвиток бальної хореографії помітно активізував увагу багатьох науковців, теоретиків і практиків цього виду мистецтва, а саме: в історичному аспекті (М. Івановський, М. Васильєва-Рождественська, І. Вороніна, В. Уральська, Т. Цареградська та ін.), мистецтвознавчо-теоретичному (М. Васильєва-Рождественська, Р. Захаров, В. Кудряков, Н. Матусевич, О. Туганкова, Л. Школьников та ін.) та практично-методичному (А. Белікова, Р. Блок, Л. Бондаренко, О. Васильєва, Ю. Громов, З. Резнікова та ін.).

Ці напрями наукових досліджень набули свого розвитку і в подальші часи. Значним внеском у розвиток бальної хореографії стало дослідження О. Касьянкової, присвячене періодизації та мистецтвознавчому аналізу становлення і розвитку бальної хореографії з 1917 по 1941 роки.

Проблеми розвитку сучасного вітчизняного аматорського і професійного танцювального руху, вдосконалення методичних систем підготовки танцівників і педагогів також активно досліджуються (Т. Осадців, В. Міщенко, А. Тараканова, О. Тимошенко та ін.).

Чимало наукових праць зарубіжних та вітчизняних дослідників присвячені вивченню процесів становлення й розвитку бальної хореографії Д. Базела, М. Бевз, М. Богданова, О. Вакуленко, Р. Воронін, Н. Горбатова, О. Касьянова, М. Кеба, А. Кризь, А. Підлипська та ін.

Мета статті – дослідити умови формування бального танцю, його основних особливостей та

визначити перспективи подальшого розвитку цього виду хореографічного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бальний танець – один із жанрів хореографічного мистецтва, в основі якого лежить народний танець, що відноситься до побутової хореографії.

Протягом століть поняття бальні танці «включали побутові життєві ситуації (бали, свята), де їх безпосередня функція виявляється у спілкуванні між партнерами. Щойно виникнувши, бальний танець відразу став показником загальної культури та культури поведінки не тільки окремої особистості, а й цілого суспільства. Бальний танець, витоки якого йдуть з народної хореографії, так само, як і інші види мистецтва, є одним з видів діяльності, пов'язаною з життям людей. Процес танцювальних занять завжди був одночасно процесом виховання навичок культурної поведінки, взаємовідносин, адже вже багато правил культурного поведіння минулого були не тільки зовнішніми манерами століття (етикет), а й основами морально-естетичного виховання» [5, с. 45].

Термін «бальні танці» відноситься до парних непрофесійних світських танців, які виникли в середньовічній Європі. Ці танці з часом дуже сильно видозмінювалися: будь-яка епоха європейської історії – відродження, просвітництво, класицизм, романтизм – породжувала своєрідний танцювальний етап його розвитку. На розвиток бального танцю великий вплив мали найрізноманітніші етнічні джерела, а також професійний танець.

Бальні танці склалися на основі європейського танцю, але на рубежі XIX – XX століть африканська та латиноамериканська музична й танцювальна культура вдихнула у них нове життя. Більшість сучасних бальних танців мають африканське «коріння», вже добре замасковане технічною обробкою європейської школи.

Слово «бал» прийшло в нашу мову з французької і походить від латинського дієслова «ballare», який означає «танцювати».

З величезної різноманітності як елітних (історико-побутових), так і народних танців у групу бальних потрапили танці, які характеризуються такими ознаками:

- усі бальні танці є парними;
- пару складають кавалер та жінка;
- дотримуються точки контакту, які у Європейській програмі більш щільні та зберігаються протягом усього танцю;

– в Латиноамериканській програмі цей контакт більш вільний, що здійснюється за рахунок з'єднаних рук.

У 1920-ті роки у Великій Британії в товаристві викладачів танців з'явилася спеціальна Рада з бальних танців. З усіх парних танців для змагань були відібрані найцікавіші з погляду емоційного та ритмічного змісту музики, а також танці, в яких можна було створити найглибший та найцікавіший художній образ. На той час англійські експерти стандартизували всі відомі танці – вальс, швидкий та повільний фокстрот, танго. Саме в цей період з'явилися конкурсні танці.

Найпершими танцювальними організаціями були Британська асоціація вчителів бального танцю (1892 р.), Альянс Сполученого королівства (1903 р.) та Імперське суспільство (1904 р.). На той час програму бальних танців входили вальс, швидкий і повільний фокстрот, танго (3).

Виникли перші конкурсні танці, які підрозділилися на два напрямки – спортивні та social dance. У 1930–1950-ті роки кількість конкурсних бальних танців збільшилася за рахунок того, що до них додалося п'ять латиноамериканських танців у такому порядку: румба, самба, джайв, посадобль, ча-ча-ча. Сформувалися три програми: європейська, латиноамериканська та так звана «десятка», куди входять усі десять танців.

З появою твісту у 1960-х роках в історії бального танцю відкрилася нова сторінка. Це ознаменувало кінець парних танців, оскільки такі танці, як вальс, танго, фокстрот практично перестали служити для масової розваги [3].

Аматорські чемпіонати світу проводяться під егідою WDSF (World Dance Sport Federation) – товариство з обмеженою відповідальністю, яке є правонаступником Міжнародного комітету бальних танців, а професійні – під заступництвом англійських танцювальних організацій. Найбільш престижними у світі продовжують залишатися англійські конкурси, зокрема, UK Open та Блекпульський фестиваль (Blackpool Dance Festival).

Ще одним напрямком конкурсного танцю є змагання змішаних пар. Напрямок професіонал-аматор (Pro-Am) особливо розвинений у США та Канаді.

У Європейську програму (стандарт) входять 5 танців: повільний вальс (темп – 28-30 тактів за хвилину), танго (темп – 31-33 тактів за хвилину), віденський вальс (темп – 58-60 тактів за хвилину), повільний фокстрот (темп – 28-30 тактів за хвилину) та квікстеп (швидкий фокстрот) (темп – 50-52 тактів за хвилину).

У Європейській програмі абсолютно всі танці танцюють із просуванням по лінії танцю (по колу проти годинникової стрілки). Жінки мають бути одягнені у спеціальні, належні вимогам бальні сукні. Кавалери повинні бути одягнені у фраки чорного або темно-синього кольору і носити метелика або краватку. Замість фраку допускається участь у смокінгу чи жилетці. Танцювальні костюми відрізняються від повсякденних насамперед кроєм, одна з відмінних рис якого в тому, що плечі костюма партнера повинні залишатися прямими і рівними при піднятті рук убік.

Отже, «бальний танець» – поняття, якому сьогодні приписується багато значень – «сучасний бальний танець», «спортивний бальний танець» тощо.

Поняттям «бальний танець» користувалися дослідники, які виокремлювали його з театрального мистецтва та доводили його спроможність конкурувати в суспільстві на окремому етапі розвитку.

«Сучасний бальний танець» – саме словосполучення говорить за себе – виконання

бального танцю на сучасному етапі розвитку суспільства.

«Спортивний бальний танець» – окремий вектор розвитку та становлення бальної хореографії на спортивний шлях розвитку, який підпорядковується спортивній системі оцінювання та узаконених елементів виконання того чи іншого танцю, як європейської так і латиноамериканської програми [8].

На нашу думку, різноманітність сучасних формулювань старовинного бального танцю «бальний», «історико-побутовий», «історичний», «салонний», «спортивний бальний» породжує складності у визначенні його як окремого виду хореографії. В результаті культурологічного аналізу знакової системи європейської танцювальної семантики привілейованих аристократичних прошарків суспільства сформульовано розгорнуте науково-теоретичне визначення дефініції – «бальний танець».

Одним із найпоширеніших питань про танці є питання: спортивні бальні танці – це спорт чи мистецтво? На думку більшості суддів, педагогів та професійних танцюристів, прийнято розглядати танцювальні змагання як «артистичний вид спорту», у зв'язку з чим на сьогоднішньому етапі його розвитку ми хотіли б виділити характерні риси та особливості його розвитку в Україні.

1. Масовість. За останні десятиліття бальні танці переросли з «гуртків» у різновид соціально-культурної діяльності та за своїми масштабами охоплюють не лише сферу професійного (спортивного) танцю, мистецтва (постановочні шоу номери, секвей, формейшн), а й сферу аматорського (соціального) танцю.

2. Інституціоналізм. Сьогодні спортивні бальні танці – це потужна та розгалужена танцювальна спільнота, що охоплює собою весь світ. В даний час існує чотири офіційні об'єднання спортивних бальних танців: Міжнародна федерація танцювального спорту (IDSF), Міжнародна професійна рада з танцювального спорту (IPDSC), Міжнародна танцювальна спілка (IDU) і Всесвітня рада з танців (WDC).

Так, на сьогоднішній день ISDF має у своєму складі 82 Національні Члени Федерації на 4 континентах 56 з них визнані Національними Олімпійськими комітетами. ISDF представлено більш ніж 4 мільйонами членів організації.

3. Синтез мистецтва та спорту. Чому бальні танці можна вважати спортом? Тому що вони вимагають від танцюриста таких якостей, які властиві більшості справжніх видів спорту. Сьогодні, за даними авторитетних експертів у сфері спортивної медицини та психології, рівень навантажень виконавця бальних танців надзвичайно високий, що підтверджується цілою низкою спеціальних досліджень. Таким чином, сучасні бальні танці – це синтетичний вид спорту, що передбачає досягнення спортивних результатів. Але все ж таки, на наш погляд, незважаючи на існуюче становище, бальний танець, хоч і тісно пов'язаний зі спортом і фізичною культурою, але в жодному разі не рівноцінний їй. Танець – це твір, що має властивості мистецтва, тоді як фізична

культура – це засіб для «виховання тіла», яка не має сама по собі таких властивостей. Хоча, зрозуміло, що чим вона розвиненіша, тим більше виразних засобів у виконавця. Але це лише одна зі складових частин.

Характерною рисою розвитку бальних танців як спортивної дисципліни та танцювального жанру в Україні є та обставина, що протягом багатьох років політику у цій сфері та загальні тенденції формують конкретні люди, які стояли біля джерел формування єдиної системи управління. У зв'язку з цим вітчизняна танцювальна дійсність відрізняється глибоким суб'єктивізмом та формальним ставленням як до танцю, так і до особистості танцюриста. Сьогодні ВФТС (Всеукраїнська Федерація Танцювального Спорту) – це понад тисяча танцювально-спортивних клубів, у яких спортивними танцями займаються як спортсмени, які мають класифікаційні категорії, так і початківці, переважно діти, школярі та студенти.

Безумовно, змагальність бальних танців спричиняє за умов популяризації бальних танців високий рівень конкуренції та вимог до якості та артистизму виконання, що не може не позначатися на загальному розвитку цього виду спорту.

Існує кілька видів занять бальними танцями – групові та індивідуальні уроки, семінари та так звані практики. В якості педагога або тренера, як правило, виступає танцівник-професіонал. Для досягнення гарного результату професійні танцюристи займаються по 4-5 годин на день, не хехтуючи жодним з перерахованих видів тренувань. Особлива увага приділяється індивідуальній практиці, коли танцювальна пара в повільному або швидкому темпі, під музику або без музичного супроводу, відточує техніку, раніше вивчені фігури або взаємодію в парі. Однак якщо у тих, хто займається, немає бажання виступати на конкурсах, достатньо відвідувати групові заняття кілька разів на тиждень.

В останні роки в Україні активно розвивається новий вид дозвілєвої діяльності у сфері бальних танців – танці у форматі Pro-Am (Професіонал – аматор). Pro-Am – це напрямок у бальних танцях, де в парі один учасник – педагог-професіонал, а інший – аматор-учень. Крім численних тренувань у танцювальному залі та показових виступів така пара має можливість брати участь у танцювальних турнірах та фестивалях. Змагання Pro-Am проводяться як у рамках турнірів зі спортивних бальних танців, так і у вигляді самостійних заходів.

Напрямок Pro-Am давно популярний у США, Європі та Японії, в Україні він динамічно розвивається. Вже проводиться безліч змагань, як у рамках турнірів зі спортивних бальних танців, так і у вигляді просто танцювальних вечорів без суддів та спортивних правил, таких як Pro-Am party. На такому вечорі немає переможців, можна просто танцювати у своє задоволення і водночас практикуватися.

Мета всього руху Pro-Am – «Енергія щасливого життя», головна ідея якого полягає у розвитку бального танцю не лише серед вузького кола професійних танцюристів, а й зробити його

доступним усьому суспільству – з метою соціального спілкування.

Танці дають можливість людям розкріпачуватися, налагоджувати зв'язки, набувати цікавих знайомств, легко та елегантно спілкуватися не лише у своєму колі. Чим же такий привабливий для людей формат Pro-Am? Перше – зручність. Pro-Am – це найкомфортніший вид навчання для дорослих. Ваш тренер одночасно є і вашим партнером, графік занять планується, виходячи з ваших побажань і лише у зручний для вас час. Друге – активність. У парі з професіоналом ви стаєте частиною насиченого культурними подіями танцювального світу, а не просто стороннім споглядачем. Третє – прагнення до досконалості. Pro-Am – це необмежені можливості розвитку. Навчання відбувається постійно: і на тренуваннях, і під час танцювальних заходів. А це не лише вечірки, а й участь у конкурсах Pro-Am у всьому світі.

У Pro-Am, як і в інших формах бальних танців, так само присутні цілі та завдання, характерні як для спорту, так і для мистецтва. Тут кожен може задовольнити свої амбіції: у когось це може бути конкурентна перевага, а хтось просто хоче впоратися зі своєю затисненістю або спробувати себе в іншому амплуа. Адже в Pro-Am танцюють люди, які у своєму повсякденному житті можуть бути фахівцями у різних галузях. І тут, як і в будь-якій іншій сфері, багато залежить від бажання та можливостей спортсмена та виконавця.

Основна причина вибору занять у форматі Pro-Am знайома кожному, хто хоч раз торкнувся мистецтва Терпсихори. Магія музики та танцю, як відомо, не знає меж віку, часів та континентів. Крім цієї очевидної причини, учасники Pro-Am вирішують одразу два нагальні питання. По-перше, у них немає серйозних проблем із пошуком партнера (крім того, партнер-професіонал завжди може підлаштуватися під їхній особистий розклад). А по-друге, учасникам Pro-am набагато простіше прогресувати з професійним партнером, аніж тим, хто, як і вони, приходять у бальні танці без жодної підготовки.

Помітний відбиток в розвитку Pro-Am-бізнесу у різних країнах накладають особливості як гендерної, так і національної психології. Так, якщо в Україні зараз більше навчають та роблять зі студентами шоу-кейс (постановочний танцювальний номер), то в Америці, окрім постановки шоу-кейсів, викладання уроків та надання інших видів танцювальних послуг, намагаються частіше танцювати на конкурсах.

Pro-Am – це ще й чудова нагода взяти участь у житті танцювальної спільноти, реалізувати своє бажання виступати з шоу та на танцювальних конкурсах. Все це, разом узятє, є особливою культурою легкого, необтяжливого спілкування. Люди зустрічаються на одному майданчику: з'являється якийсь спільний інтерес, їм простіше зав'язати розмову, спілкування, красиво та витончено провести час.

Соціальна значущість спортивних бальних танців у суспільстві досить велика. «Заняття спортивними бальними танцями вносять

позитивну активність, сприяють зміцненню міжособистісних взаємин, гармонізації фізичного та душевного стану людини, інтеграції музичного, пластичного, етичного та художньо-естетичного розвитку особистості, сприяють залученню до здобутків світової культури» [7, с. 137].

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Отже, з одного боку, бальні танці це вид спорту, а як будь-який спорт, вони покращують загальний стан здоров'я людини, підвищують її розумові та фізичні можливості та є джерелом отримання моральної, а в деяких випадках і матеріальної винагороди. Бальні танці допомагають індивідуальності вдосконалюватися, покращувати особисті якості завдяки спілкуванню з суперниками чи колегами.

З іншого боку, це мистецтво, яке потребує творчого погляду життя, суспільство, діяльність та оточуюче середовище, розвиненої уяви, яка допомагає сформувати особистості нове бачення, здавалося б, звичних речей. З кожним роком бальні танці вдосконалюються, з'являються нові напрямки діяльності, види змагань, системи викладання, що вимагають детальнішого розгляду та фундаментального методологічного обґрунтування.

На наш погляд, з педагогічної точки зору система Pro-Am є унікальною системою навчання танців. Індивідуальний підхід до кожного студента дає можливість не лише навчити його технічно правильно танцювати, а й розкрити індивідуальні можливості. Кожен, хто навчається, має можливість вибрати той напрямок, який йому більше подобається і займатися в тому режимі, який йому найбільше підходить, таким чином, ефективність занять підвищується. Перспективи подальших розвідок напряму вбачаємо в обґрунтуванні стратегії розвитку сучасних бальних танців.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бернадська Д. П. Сучасна хореографія в контексті синтезу мистецтв. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2013. № 7. С. 78–86.
2. Танцюють всі. Соціальні танці, як вияв гармонії із собою. URL: <https://radio7.com.ua/tantsyuyut-vsi-sotsialni-tantsi-yak-viyav-garmoniyi-iz-soboyu/>.
3. Історія сучасного танцю. URL: <https://travel-intime.org/uk/istoriya-vinahodi/istoriya-suchasnogo-tantsyu-interv-yu/>.
4. Кебас О. Б. Імпровізація в сучасному танцювальному мистецтві. *Театральне і хореографічне мистецтво України в контексті світових соціокультурних процесів: II Всеукр. наук.-практ. конф.*, 12–13 трав. 2005 р. Київ, 2005. С. 24–26.
5. Колногузенко Б. Види мистецтва та хореографії. Харків, 2009. 196 с.
6. Небесник А. Студії сучасного танцю в Україні кінця XX – початку XXI століття. *Театр, кіно та хореографічне мистецтво*, 2018. № 41. С. 347–353.
7. Соляна О. В. Хореографічна культура у контексті реалізації концепції загальної мистецької освіти. *Світ виховання*, 2007. № 2. С. 21–23.
8. Станішевський Ю. Бальний танець від джерел до сьогодення. Київ, 2002. 218 с.
9. Хольченкова Н. Сучасний танець: основні напрями та характерні особливості розвитку. *Сучасні проблеми здоров'я та здорового способу життя у педагогічній освіті*, 2018. С. 183–188.

REFERENCES

1. Bernads'ka, D. P. (2013). Suchasna khoreohrafiya v konteksti syntezy mystetstv [Modern choreography in the context of the synthesis of arts]. Kyiv. [in Ukrainian]

2. Tantsyuyut' vsi. Sotsial'ni tantsi, yak vyuv harmoniyi iz soboyu [Everyone is dancing. Social dances, as a manifestation of harmony with oneself]. URL: <https://radio7.com.ua/tantsyuyut-vsi-sotsialni-tantsi-yak-viyav-garmoniyi-iz-soboyu/> [in Ukrainian]

3. Istoriya suchasnoho tantsyu [History of modern dance]. URL: <https://travel-in-time.org/uk/istoriya-vinahodiv/istoriya-suchasnogo-tantsyu-interv-yu/> [in Ukrainian]

4. Kebas, O. B. (2005). Improvizatsiya v suchasnomu tantsyuvall'nomu mystetstvi [Improvisation in modern dance art]. Kyiv. [in Ukrainian]

5. Kolnohuzenko, B. (2009). Vydy mystetstva ta khoreohrafiyi [Types of art and choreography]. Kharkiv. [in Ukrainian]

6. Nebesnyk, A. (2018). Studiyi suchasnoho tantsyu v Ukrayini kintsya XX – pochatku XXI stolittya [Modern dance studios in Ukraine at the end of the 20th – beginning of the 21st century]. Kyiv. [in Ukrainian]

7. Solyana, O. V. (2007). Khoreohrafichna kul'tura u konteksti realizatsiyi kontseptsiyi zahal'noyi mystets'koyi osvity [Choreographic culture in the context of the

implementation of the concept of general art education]. Kyiv. [in Ukrainian]

8. Stanishevs'kyu, YU. (2002). Bal'nyy tanets' vid dzherel do s'ohodennya [Ballroom dance from the sources to the present]. Kyiv. [in Ukrainian]

9. Khol'chenkova, N. (2018). Suchasnyy tanets': osnovni napryamy ta kharakterni osoblyvosti rozvytku [Modern dance: main directions and characteristic features of development]. Kyiv. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СПНУЛ **Марія** – хореограф, викладач танців Танцювальної студії Артура Мюррея, Кембридж.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх хореографів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SPINUL **Mariya** – Arthur Murray Dance studio Cambridge

Choreographer and dance instructor.

Scientific interests: professional training of future choreographers.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 25.05.2025 р.

УДК 372:37.09:004.9

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-464-469

ТАБІНСЬКА Олена –

заступник директора з розвитку

ТОВ «СТЕМ-КЛАС»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4482-5207>

e-mail: olena.tabinska7@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТОТЕХНІКИ У STEM СЕРЕДОВИЩІ

У статті висвітлено аспекти формування технічного мислення здобувачів освіти в умовах STEM-середовища з використанням навчальної робототехніки. Доведено, що технічне мислення є однією з ключових складових професійної підготовки сучасного здобувача освіти, яка забезпечує його здатність до розв'язання інженерно-технічних задач, конструювання, моделювання та проєктної діяльності. Визначено, що навчальна робототехніка виступає ефективним засобом активізації технічної творчості, розвитку інженерного стилю мислення, формування компетентностей XXI століття, а також забезпечує практичне застосування знань з фізики, математики, інформатики, технологій.

Мета статті – обґрунтувати потенціал навчальної робототехніки як засобу формування технічного мислення здобувачів освіти в умовах STEM-середовища та окреслити напрямки ефективного її впровадження у сучасну освітню практику. Завдання: розкрити сутність поняття «технічне мислення» та його значення у професійній підготовці здобувачів освіти; схарактеризувати психолого-педагогічні особливості формування технічних здібностей у здобувачів освіти; визначити потенціал навчальної робототехніки як засобу формування технічного мислення в контексті STEM-освіти; проаналізувати сучасні підходи до використання робототехніки в освітньому процесі та приклади проєктів; окреслити перспективи подальших досліджень у напрямі формування технічного мислення засобами STEM-технологій.

Методологія дослідження базувалася на аналізі психолого-педагогічної та науково-методичної літератури, узагальненні результатів педагогічного досвіду, спостереженні за освітніми практиками, аналізі проєктних моделей, що реалізуються в межах навчання робототехніки.

У результаті дослідження встановлено, що поєднання засобів навчальної робототехніки з міждисциплінарним підходом STEM-освіти сприяє розвитку просторового уявлення, логіко-операційних навичок, критичного мислення, інженерного підходу до вирішення задач. Запропоновано приклади проєктної діяльності, спрямованої на розвиток технічного мислення здобувачів освіти.

У висновках акцентовано на доцільності системного впровадження освітньої робототехніки в освітній процес, потребі розробки відповідних навчальних програм, підготовки педагогічних кадрів, оновлення змісту освіти.

Ключові слова: здібності, технічні здібності, технічне мислення, STEM-освіта, навчальна робототехніка, інженерно-технічна компетентність, проєктна діяльність, міждисциплінарний підходи.

TABINSKA Olena –

Deputy Director for Development

LLC “STEM-CLASS”

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4482-5207>

e-mail: olena.tabinska7@gmail.com